

K R O N I K A

Aivui Ragauskui – 50

2019 metais 50-mečio jubiliejų pažymėjo produktyvus istorikas ir mokslo projektų iniciatorius Aivas Ragauskas, gimęs 1969 m. liepos 12 d. Birjočiuose, Radviliškio rajone. 1992 m. jis baigė Vilniaus pedagoginį universitetą, apgindamas diplominį darbą „Vilniaus miesto magistrato pareigūnai XVI a.–XVIII a.“ (vadovas Vytautas Raudeliūnas, oponentas Zigmantas Kiaupa). Ši tema vėliau sėkmingai buvo išplėtotą į daktaro disertaciją, kuri apginta 1999 m. Vytauto Didžiojo universitete.

A. Ragauskas dirbo bemaž visose svarbiausiose Lietuvos mokslo ir studijų institucijose: 1995–2001 ir 2005–2009 m. Lietuvos istorijos institute, 1995–1997 m. dėstė Vytauto Didžiojo universitete, 1999–2001 m. – Klaipėdos universitete, 2001–2003 m. – Mykolo Romerio universitete, 1992–2017 m. – Vilniaus pedagoginiame universitete (nuo 2011 m. Lietuvos edukologijos universitetas). 2002–2008 m. šioje jau nebeegzistuojančioje aukštojoje mokykloje ėjo Lietuvos istorijos katedros vedėjo pareigas, 2003–2018 m. – prorektorius, 2008 m. čia jam suteiktas profesoriaus pedagoginis vardas. Po aukštojo mokslo reformos (nebeliko universiteto, kuriam atiduota trisdešimt metų) nuo 2018 m. jis – Vilniaus universiteto mokslo darbuotojas. Verta paminėti, kad A. Ragauskos žmona kaip istorikė yra žinoma ne tik siauram specialistų ratui, bet ir visuomenei, ji ilgametė Lietuvos istorijos instituto darbuotoja. Istorikų šeimoje užaugo dukra ir sūnus, dar auga jaunėlis sūnus.

Svarbiausi A. Ragauskio darbai yra skirti XVII a. Vilniaus miestiečių valdančiojo elito istorijai, iš jų apimtimi ir novatoriškumu išsiskiria disertacijos pagrindu parengta ir 2002 m. išleista monografija *Vilniaus miesto valdantysis elitas XVII a. antrojoje pusėje (1662–1702 m.)*. Šiame tyrime, pasitelkus gausius archyvinius šaltinius, bene pirmąkart Lietuvos istoriografijoje taikytas prozopografijos (kolektyvinės biografijos) metodas. Jis taip pat vienas pirmųjų, kuriame remtasi mikroistorijos nuostatomis.

Kiti reikšmingi A. Ragauskio darbai daugiausia parengti su bendraautoriais: *Barboros Radvilaitės laišakai Žygimantui Augustui ir kitiems: Studija apie XVI a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės moterų korespondenciją* (su R. Ragauskiene, 2001), istorinių šaltinių publikacijos – *Lietuvos Metrika (1566–1574)*, *Užrašymų knyga 51* (su A. Baliuliu ir R. Ragauskiene, 2000), „Karaliaus sekretoriaus medicinos daktaro Motiejaus Vorbeko-Lettowo (1593–1663) testamentas – šaltinis įžymiojo vilniečio biografijai“ (2001), „1650 m. kovo 30 d. Vilniaus suolininkų teismo įrašų knygų aprašas“ (2001), *Vilniaus burmistro Luko Markovičiaus „Mundijaus“ kalbos, laišakai ir kiti raštai (1551–1584 m.)* (su R. Ragauskiene, 2010).

Iš kitų „ne pagrindinio“ mokslinio intereso darbų A. Ragauskas yra parengęs lietuviško midaus pradininko biografiją *Aleksandras Sinkevičius (1908–1989): trečdalis gyvenimo, paskirto lietuviškam midui* (2008), istoriko Stasio Samalavičiaus straipsnių knygą *Vilniaus miesto kultūra ir kasdienybė XVII–XVIII amžiuose* (2011–2012), inicijavęs ir išleidęs pirmą ir vienintelį *Vilniaus istorijos metraščio* tomą (2007). Dar vienas mokslinių tyrimų projektų rezultatas – išleisti istoriko Adolfo Šapokos *Raštai* (1 tomas: *Vilniaus istorija*, 2013; 3 tomas: *Lietuva ir Lenkija po Liublino unijos 1569 m. Jų valstybinių santykių bruožai. 1655 m. Kėdainių unija, arba Švedai Lietuvoje 1655–1656 metais*, su R. Jurgaičiu, 2018). Reikšmingas darbas Lietuvos parlamentarizmo istorijai – parengti biografiniai žodynai: *Lietuvos Steigiamojo Seimo (1920–1922 metų) narių biografinis žodynas* (su Mindaugu Tamošaičiu, 2006), *Lietuvos Respublikos I (1922–1923), II (1923–1926), III (1926–1927), IV (1936–1940) seimų narių biografinis žodynas* (su M. Tamošaičiu, 2007).

Naujausias istoriko veiklos laukas – evangelikų reformatų palaidojimai Kėdainiuose XVII–XVIII a. pagal bažnytines mirties metrikų knygas. Šis tyrimas susijęs su Kėdainių krašto muziejaus ir Nacionalinio istorijos ir kultūros muziejaus-draustinio „Nesvyžius“ (Baltarusija) vykdomu projektu. 2019 m. liepos mėn. pradžioje į Vilnių tyrimams atgabenti kunigaikščių Radvilų palaikai, pradėti rekonstruoti didelę istorinę vertę turintys sarkofagai, netolimoje ateityje bus parengta išsami Radvilų nekropolio ekspozicija.

Linkime jubiliatui naujų atradimų gausinant Lietuvos istorijos mokslo lobyną.

Valdas Selenis